

ben arra gondoltam, milyen jó lenne, ha mesét mondó pedagógusaink is hallanák. Például: Közös fellelőségünk, hogy megismerjük a gyerekek a népmese motívumait (sárkány, boszorkány stb.). A minták, a modellek ugyanis személyiségjegyekké válhatnak. Mit mutat még a mesében egy égitest a napszakon kívül? Mi a királylány fogyatékoságában elrejtett üzenet? Egy királyi tartozékban burkolt jelentést is felfedezhetünk – és hosszan folytathatnám a sort. *Koszecz Sándor* népmeseutató sokunkat meglepett, és a „nahát, tényleg!” felismeréséhez jutott el.

Nem hagyhatom ki azt a rendkívül alapos tájékoztatást sem, amit *Sudár Annamária* irodalmi szerkesztő adott nekünk a Neumann-ház szolgáltatásaival kapcsolatban (www.neumann-haz.hu).

Ha gyerekeknek igényes internetes oldalt akarunk mutatni mesékkel, versekkel, mondókákkal, az Olvasni jó!-t bátran figyelmükbe ajánlhatjuk. A honlapon számos hasznos oktatási segédletet is találunk, többek között a Jeles napokat. Ez minden nap kapcsán több évfordulóra, emlékezni valóra mutat rá. Érdeemes rendszeresen használni tájékoztatásra, de a mindennapi munkánkban is nagy segítség lehet.

Kulcsár Annamária, Palánkainé Sebők Zsuzsanna és Andóczy Balogh Éva, a Somogyi-könyvtár gyermekkönyvtárosai tizenöt év gyermekfoglalkozásaiból egy könyvre valót állítottak össze és tettek közzé, amely a *Megszelídített történetek* címet kapta. A segédanyag megvásárolható, sokan már ott lecsaptunk rá. Főként kötelező olvasmányok kerültek bele, új színben, feldolgozásban. Azért, hogy olvashatóbbak, élvezhetőbbek legyenek, nem hiányzik belőlük az ötletesség, játékosság sem. A közös felfedezés élményére invitáltak minket, és egy perc alatt a Százholdas Pagonyban találtuk magunkat. Én voltam Nyuszi, és néhány barátommal segítettünk a beszorult Micimackón, miután jó pár bödön mézet befalt. Azon kívül, hogy oldotta a hangulatot, leleményességünket is megcsillantattuk, és jókat kacagtunk. Az volt az érzésem, miközben az eltelt évekről, közös munkáról beszéltek, hogy nagyon szeretik azt, amit csinálnak, nemcsak úgy teszik a dolgukat, hanem lélek van abban. Kedves emlék marad a náluk eltöltött idő, csakúgy, mint a gyermekkönyvtár bájos hangulata a sok rajzzal, a külön meseszobával,

benne a mesefával, az állatos párnákkal. Izgalmas lehet a szegedi gyermekkönyvtár tagjának lenni.

A kollégák mindent megtettek, hogy igazán jól érezzük magunkat ezen a konferencián, érezhető ez a később érkezett köszönő, méltató üzenetekből is.

Végül muszáj idéznem egy csurgói kollégám még a pályám elején nekem szánt mondatát: „Gyermekkönyvtárosnak lenni a legcsodálatosabb munka a világon.”

Bízom benne, hogy minden kedves kollégám így éli meg.

Láng Edit,

Eötvös Károly Városi Könyvtár, Fonyód

*„Neki életeleme, vezérlő csillaga lett a folytonos szellemi építkezés.”**

A 80 éves Hajdu Géza köszöntése

Hajdu Géza könyvtárosi tevékenységének elismeréséül több ünnepség megtartására került sor Szegeden és Hódmezővásárhelyen.

Az első alkalommal április 6-án a szegedi Somogyi-könyvtárban, megyei továbbképzés keretében, mint a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Csongrád Megyei Szervezetének tizenkét évén át megválasztott elnökét, a megyei módszertani feladatok hatékony megvalósulásáért felelős szakembert köszöntötték a megye hajdani és jelenlegi könyvtárosai, valamint *Ott József*, a Csongrád Megyei Közgyűlés általános alelnöke is.

Másnap, 2006. április 7-én, születésének napján, a Szegedi Szalonban került sor a következő ünnepségre, melynek a mottója *„Tettem, amiként tehettem”*, címe *„Megérteni, nem ítélni akartam”* volt. Az estet a Bartók Béla Művelődési Központ, a Somogyi-könyvtár és a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar (SZTE JGYTFK) Könyvtártudományi Tanszéke szervezte meg. Elsőként *Simoncsics János* igazgató olvasta fel *Berecz András* sorait, majd *Ivánovics Tünde* népdalénekes énekelt az ünnepeltnek. Ezt kö-

* Idézet Domokos László köszöntőjéből

vetően a barátságos légkört, az emlékezés lehetőségét és a jó hangulatot *Magyar Istvánné Rozi* teremtette meg az est háziasszonyaként, természetesen Hajdu Géza és a közel százötven jelenlévő közreműködésével. Köszöntők és meghitt beszélgetések váltogatták egymást, melyeket néhány meglepetés is színezt.

Köszöntőt mondott *Skaliczki Judit*, az Oktatási és Kulturális Minisztérium főosztályvezető-helyettese (akkor a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma főosztályvezetője), aki visszaemlékezett a régi somogyis munkatársakra, a megyei könyvtári funkcióváltás érdekes időszakára, Hajdu Géza helytállására és felelősségvisszavételére, amikor Hódmezővásárhelyről Szegedre került a megyei könyvtár. Ő is – mint annyian – felidézte azokat a szakmailag hasznos *Módszertani leveleket*, melyeket Hajdu Géza készített a megyei hálózat és az egész könyvtáros szakma számára.

Czenéné Vass Mária, Szeged Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala osztályvezetője számára az ünnepelt azért oly kedves, mert akár milyen helyzetben, problémák közepette találkoztak is, mindig kedves, bölcs és nyugodt volt. Elismerően mondta el, hogy Hajdu Géza még ma is aktívan dolgozik, tanít, hogy továbbadja hatalmas tudását. Köszöntője végén átadta Szeged Aranyérmét az ünnepeltnek, valamint egy díszoklevelet, a polgármester úr jókívánságait, és néhány személyes ajándékot is.

Barátné Hajdu Ágnes, az SZTE JGYTFK Könyvtártudományi Tanszékének vezetője egy a kollégák, tanítványok, barátok írásait tartalmazó kötetet adott át, melynek címe *A szívnek teljességéből szól a száj*. A kéziratos mű huszonkilenc szerző erre az alkalomra írt tanulmányait közli. Szerzői között *Baricz Zsolt*, *Buzai Csaba*, *Csapó Edit*, *Domokos László*, *Gerber György*, *Gereben Ferenc*, *Kocsis István*, *Mader Béla*, *Monok István*, *Nagy Attila*, *Nemes Erzsébet*, *Soós Csilla*, *Szente Ferenc*, *Tóth Béla*, *Tuba László*, *Varga Róbert* nevével találkozhatunk. Az eseményt a köszöntő és tisztelegő levelek egybekötött gyűjteményének átadása követte. A köszöntő Shakespeare soraival zárult: „a te nyarad el sose viruljon”. A tanulmánykötet kiadására a közeljövőben kerül sor.

Ezután Hajdu Géza életének fontos, kiemelkedő, gyakran küzdelemmel teli életszakasza egy-

egy meghatározó pillanatának bemutatására került sor. A jelenből indulva az egyik legkiemelkedőbb esemény 2006. március 14-én az Iparművészeti Múzeumban volt, amikor megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztjét.

Hajdu Géza számtalan publikációja közül kiemelkedik az 1977-ben megjelent *Vásárhelyi egyletek és könyvtárak* és a 2002-ben kiadott *Az olvasókörök városa* című munkája. E két könyv mutatja Hajdu Géza szakmai elkötelezettségét az olvasókörök ügye és Hódmezővásárhely mint szülőváros iránt. Az olvasás megszerettetésével, az olvasókörökkel korán kezdődött a kapcsolata, hiszen olvasóköri alelnök édesapja révén ismerkedett meg velük.

A emlékezések legderűsebb része volt, amikor a tapasztalatcsereken messze túlmutató, örök élményt jelentő tanulmányutakról beszélgettek, de utalások történtek a Hajdu Géza pályáját végig kísérő elragadtatott és lelkesítő női tekintetekre is. Mindenhez és mindenkihez egy-egy kedves történet, anekdota is felémeltődött. Illusztrációul és hangulatfestésül Hajdu Géza énekelt egy negyven évvel ezelőtti kazettán.

Befejezőképpen Hajdu Géza megfogalmazta, hogy neki mindig kihívásra van szüksége, mert ez tartja életben. Így ez az örömteli nap is a hátralévő életének első napja.

Az ünnepség zárásaként egyéni köszöntések következtek. *Németh Szilvia* felolvasta Nagy Attila és Gereben Ferenc levelét, majd a Könyvtártudományi Tanszék, Mader Béla, Nemes Erzsébet, Kocsis István, Magyaróczy Rozi, valamint a megye könyvtárosai és tanítványai köszöntötték az ünnepeltet. A Kiss Lajos gyűjtéséből ismert *Örvend az ég vigassággal* című köszöntő közös eléneklése és torta mellett

hosszas baráti beszélgetéssel, valamint énekléssel zárult a rendezvény.

2006. május 3-án Hódmezővásárhelyen, a Németh László Városi Könyvtár és Hódmezővásárhely Polgármesteri Hivatala szervezésében került sor az újabb ünnepi alkalomra, mely *Azzá leszünk, amit tudunk* címmel és az „ami immár mögötte van” Arany Jánostól vett mottóval hívogatta a vendégeket, többek között az oly nagyon szeretett olvasóköri tagokat is. Soós Csilla könyvtárigazgató először Barátné Hajdu Ágnes főiskolai tanárt kérte fel ünnepi beszédének megtartására, aki Hajdu Géza életpályájának legjelentősebb állomásait, eredményeit ismertette.

Hevesi Judit népdalénekes varázslatos előadása után *Benkő László* olvasta fel Kocsis István Hajdu Gézának írt sorait. Ezekből idézünk most:

„Ezek közül talán az első és legfontosabb, hogy nyugdíjazásodig és utána is a könyvtáros pálya – megosztva a katedrával – volt a lételemed. Az olvasási kultúránk körüli foglalatosság határozta meg eddigi életedet, ha nem éppen az olvasóteremben, akkor az olvasókörökben, de mindig adott volt a könyvtárosi háterszágod. [...]

Ne vedd tolakodásnak és a jubiláns alkalomból fakadó dorombolásnak, te kimagasodtál számomra mindig a saját korosztályodból, és egyike voltál azon keveseknek, akiknél a szakmai és az emberi hitelesség tökéletesen egybeesett. Mindig úgy cselekedtél, ahogy beszéltél, és fordítva. Ennek a felismerése tett engem őszinte híveddé, s téged a tanító mesteremmé. Eddig ezt soha nem mondtam ki.

Személyedben visszaigazoltad számomra, hogy az olvasási kultúráért és annak fejlesztéséért nem csupán az olvasóteremben lehet cselekedni. Az olvasókörök melletti elkötelezettséged, múltjukat fel-

tárni igyekvő kutatásaid és a sok esetben közös jelenünkbeli megnyilvánulásaid megerősítették bennem a felismerést és a hitet, hogy ugyanúgy az olvasótáborokra is szükség van. [...]

Engedd meg, hogy beállva a köszöntők – feltehetően népes – táborába, mondjam a magamét. Szeretném távol tartani magamat a nagy szavaktól, a pátoszos gondolatoktól és tényszerű közlésekre szorítkozva kijelenteni, hogy téged az isten bizonyára jó kedvében teremtett. Noha sújtott is olykor – hiszen azt veri, akit szeret –, mégiscsak a tenyerén hordozott eddig. Kaptál a teremtőtől egy olyan békebeli, időtálló természetet, jellemet és gerincet, amelynek köszönhetően most mindenki szemébe nézve büszkén mondhatod a biblikus idézetet: 'futásomat megfutottam, a harcot megharcoltam, a hitet megtartottam'. [...] Mi, akik szeretünk és tisztelünk, elvárjuk tőled a jelenléted, hogy gyere közénk, ülj az asztalunkhoz, bárhová ülsz is, úgyis ott van az asztalfő, ahol te helyet foglalsz.”

A jubileumi ünnepség ezt követő részében *Almási István* alpolgármester egy Széchenyi István által megfogalmazott idézettel kezdte a beszélgetést: „Az ember élete két részből áll. Az elsőben reménylünk egy boldog jövőt; a másodikban bánkódunk elkövetett hibáink felett. E két időszak között alig marad egy percünk a csendes, boldog élvezetre.”

Kettejük kapcsolata huszonhárom évvel ezelőtt akkor kezdődött, amikor Almási István a Németh László Városi Könyvtárba került és Hajdu Géza bevezette őt a könyvtáros szakmába. Sokan emlékezhetnek hasonló gondos törődésre, elnéző barátságra, szakmai útmutatásra és mindenekelőtt biztató légkörre, melyet az ünnepelt teremtett, amikor elkezdték könyvtárosi hivatásukat. A beszélgetésben elsősorban a vásárhelyi kötődés emlékei és az olvasókörök történetének képei tárultak fel. Külön figyelmet szenteltek a baráti és atyai kapcsolatok felemlítésének, így többek között Grezsa Ferenc, Zombori Mihály, Galyasi Miklós és Bibó Lajos képe idéződött fel ezen az estén.

Hajdu Géza kedves területe maradt az egyetemi évei alatt megismert társadalmi egyesületek, különösen az olvasókörök ügye. E tárgyban megjelent könyveit és más publikációit alapműként tartják számon. A tanár úr nemcsak a történeti kérdésekkel foglalkozott, tapasztalatait az olvasókörök újjászervezésében, a gyakorlatban

is hasznosította. Mintegy tíz olvasókör megalapításában ösztönzéssel, tanácsokkal közvetlenül is részt vett. Kiadta, szerkesztette, írta az olvasóköröknek szóló, *Egyesületi Élet* című kiadványt (1988–1991). Az olvasókörök feltámasztásáért folyó országos munkában éveken át tevékeny részt vállalt. 1990-ben ő lett a megalakult Olvasókörök Országos Szövetségének első elnöke, majd visszavonulása után örökös elnöke. Tevékenysége során az SZTE JGYTFK Könyvtárudományi Tanszékén egyedülálló műhelymunka alakult ki az olvasókörök területén. A hallgatói kutatásokat, valamint a terület egyre növekvő szakirodalmát segítségével egy adatbázisban gyűjtik (<http://www.jgytf.u-szeged.hu/tanszek/ktud/olvasokorok.htm>).

A beszélgetés természetesen kitért arra a nemes gesztusra, hogy Hajdu Géza (mint az író örökségének gondozója és szerzői jogainak birtokosa) felajánlotta a Bibó Lajos műveit tartalmazó, a szerző tulajdonában volt egyedülálló gyűjteményt a hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtárnak. Az ünnepelt azon meggyőződésének adott hangot, hogy egy ilyen gyűjteménynek közkönyvtárban van a helye, ahol bárki hozzáférhet, és ő nem teheti meg, hogy egész életpályájával szembemenve megtartsa magának ezt a kincset. Hol lenne ez jobb helyen, mint itt? – tette fel a költői kérdést.

Bajnócziné Rác Éva Petőfi Csokonai című versét, majd Gerber György levelét olvasta fel. „Mindenekelőtt köszönetet kell mondanom jósorsomnak, hogy megismerhettem. Mégpedig akkor lehettem tanítványoddá, mikor már kellően érett voltam felismerni és befogadni azt az emberséget, amely ismeretátadásodat jellemzi. Tárgyad, az olvasóköri mozgalom iránti elkötelezettséged, lelkesedésed, rám is termékenyítőleg hatott. [...]

Legfőképpen azonban a példa vonz, a tapasztalt mesteré, aki törekszik rá, hogy tanítványaiiban, ifjabb kortársaiban megnyissa vagy elmélyítse a felebaráti szeretet iránti érzékenység csatornáit.”

Végül a Belvárosi Asszonykórus népdalcsokrával köszöntötte az ünnepeltet.

Almási István, elismerve Hajdu Géza tevékenységét, Hódmezővásárhely város ajándékait adta át, őt követték többek között a Németh László Városi Könyvtár könyvtárosai és a Sósalmi Olvasókör tagjai is. A születésnap ünnepség itt is hosszas kötetlen beszélgetéssel végződött.

Gerber György szavaival zárjuk a beszámolót: „...kívánom, hogy áldja meg életed a Fölöttünkvaló, hogy még soknak légy atyai barátsággal oktató mestere!”

*Barátné Hajdu Ágnes–Patkósné Hanesz
Andrea*

Az OSZK virtuális kiállításai az 1956-os forradalomról

A Magyar Elektronikus Könyvtár virtuális kiállítása

A Történeti Interjúk Tára virtuális kiállítása

